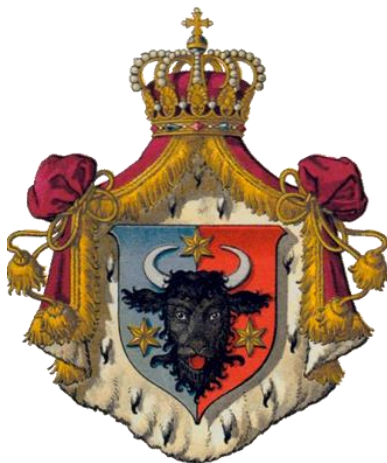

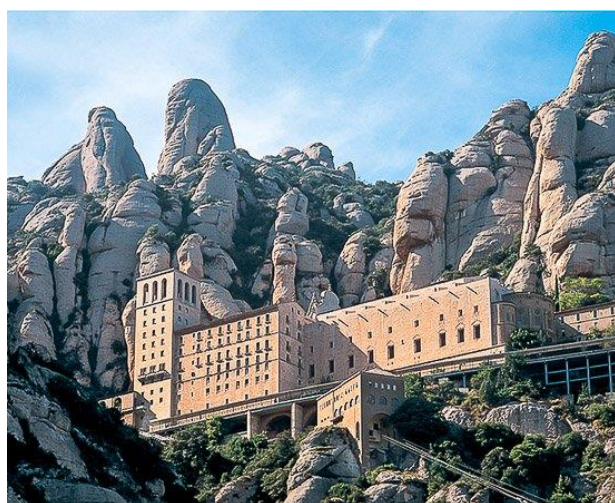

26. **Kelle maalid?** Tavaarusaama järgi pole need temale väga iseloomulikud (eriti 1933 maalit autoportree), sest ennekõike teame seda Poola päritolu kunstnikku kui 20. saj ühe radikaalsema kunstivoolu suprematismi loojat.

27. **Kes on Valgevene kaitsepühak?** Pildil (paremal) tema kuju Minskis (Igor Golubev, 1996). Piibli järgi on ta kristliku koguduse taevane kaitsja, taevavägede juht, õiguse ja kohtumõistmise, ent ka armu ja halastuse andja. Eesti rahvakalendris on tema nimepäev 29. september, temale on pühendatud kirikud Keilas, Jõhvis, Kodaveres, Kihelkonnas, Räpinas, Rõngus jm.

28. See u 10 500 km² ajalooline piirkond Euroopas on olnud tihtipeale varem ja on ka praegu jagatud mitme riigi vahel. Seal pole ühtset rahvast ega keelt, kõrvu on elanud ja elavad mitme rahva esindajad. Kuigi vapil (vasakul) on näha mingit sarvilist olendit, on piirkond saanud oma nime sealsete metsade levinuima puuliigi järgi. **Mis piirkond?**

29. Franco aegadel oli katalaani kultuuri peamiseks kantsiks Barcelonast 48 km loodes asuv 11. saj asutet benediktiini klooster. Praegugi on see üks Kataloonia olulisemaid vaatamisväärsusi ja palverännakute sihtpunkt, selle peamine reliikvia on sealne *Must madonna*. Klooster on oma nime saanud kuni 1236 m kõrguse mitmetipulise mäe (ahelik) järgi, mis tõlkes katalaani keelest tähendab Saehambulist mäge. **Mis klooster/mäeahelik?**

30. Ronitaimede perekonnal tulikaliste sugukonnast ladinakeelse nimega *Clematis* on eesti keeles ilus ja poeetiline nimi. Teadaolevalt on Eestis nende põhjapoolseim aretuskeskus maailmas – Roogoja talu Harjumaal, nende aretamisega on juba aastakümneid seal tegelenud perekond Kivistik. **Kuidas kutsutakse klemaatiseid eesti keeles?**

31. Millisele II ilmasõja sünnimusele on pühendatud see üpris tavatu kujundikeelega monument? Asub see Jersey Citys (skulptor Andrzej Pitynski), kuid USAga sel sünnimusel otsest sidet pole, ja monument märgib küll ühte sünnimust, kuid mälestab märksa ulatuslikumat protsessi, mis sai alguse 17. sept 1939 (konkreetses sünnimuse algusdaatumiks võib pidada 5. märtsi 1940).

32. Millise kahe Euroopa Liitu kuuluva riigi katkestamatu maismaapiiri pikkus on pikim? Selle piiri pikkus on 1214 km ja suures osas pandi see paika juba 1297.

33. Kes- ja varauusaja aadlike kaaskonda Kes- ja Lääne-Euroopas kuulusid tihtipeale falkoneerid. (Kas ka Liivimaal pole teada). Tegevust, milleks vajati falkoneere, harrastatakse mitmel pool Euroopas ka nüüdisajal, kuid märksa levinum on see mitmel pool Aasias, 18 riigis (nt Hispaanias, Portugalis, Prantsusmaal, Ungaris, Austrias, Tšehhimaal, AÜEs, Kasahstanis, Mongoolias) on see tegevus kantud UNESCO kultuuripärandi nimekirja. Kes olid/on falkoneerid?

34. Kes on Eesti (ja Euroopa) väikseim kakuline? Ta (*Glaucidium passerinum*) on kõigest kuldnoka suurune hämarikulind, kes võib tegutseda ka päeval ajal. Erinevalt paljudest teistest kakulistest ei ole ta aktiivne öösel. Teistest kakkudest on ta selgesti eristatav juba ainuüksi suuruse järgi. Sulestik selja poolt pruun, korrapärase valkjate tähnidega, kõhu poolt valge, pruunikate viirgudega, silmad kollased.

35. Millise TV-sarja muusika? Helilooja Jim Parker. Sarja toodetakse alates 1997, 21. hooaja 1. episood läks eetrisse 21. jaanuaril 2020.

36. Siin (vasakpoolne pilt) on kokku saanud tehnoloogia ja disain. 2016 kuulutas Elering välja konkursi uue kõrgepingeliini nurgamasti kavandi saamiseks. Tänavu püstitatigi Ristile esimene Sille Pihlaku ja Siim Tuksami kavandatud disainmast. **Mis nime see mast kannab?**

37. Lauma on meile teada kui eestlastele kuuluv Läti pesutootja. Läti rahvausundis oli Lauma algselt suuremõõdu kujutatav maa- ja sünnijumalanna, hiljem metsahaldjas ja (kuri) nõid. **Mis oli aga lätlastele Lauma vöö?**

38. Seda põhiliselt Lyonis tegutsenud kokka (1926 – 2018) peetakse nouvelle cuisine'i nimelise kulinaariatrendi alusepanijaks. Meil on vahetuntumgi 1987 tema asutatud maailma prestiižseim kokandusvõistlus. **Kes oli see „kokanduspaavst“?**

39. Millise Tartu söögikoha suveterrassi kandis nime Kirsiaed? Tänavu seda küll ei avatud (loodame, et tuleval aastal läheb paremini), ka restoran ise on kinni (väidetavalt suvepuhkusel), kuid pererahvas kutsub meid Delta kohvikusse.

40. Mis ansambel? Tegutses see 1965 – 1973, põhikoosseisu 3 liiget õppisid ERKIs, 1 lavakas.

41. Kes on see Tartu jalgrattur, kes võitnud *Tour de France*´il 4 etappi ning sõitnud seal 6 päeva liidrisärgis? Praegu töötab ta profiitumi Tartu 2024 Baltic Chain Development Team spordidirektorina. NB! Sedapuhku küsin ka eesnime.

42. Kes pälvis tänavu Eesti ajakirjanduse elutööpreemia ja keda pärjati selle tunnustusega 2018? Tänavune laureaat on Tartu Postimehest, 2006 ja 2011 pälvis ta Tartu Kultuurikandja aunimetuse. Tunamullune laureaat töötas tollal *Äripäeva* Tartu korrespondendina, ta on pälvinud ka Bonnieri preemia (1997, koos Kaja Koovitiga).

43. Koledat ja massiivset tellismaja Juhan Liivi 4 mäletavad paljud kui Eesti ajalooarhiivi, praegu asub sääl ajutiselt TÜ maailma keelte ja kultuuride kolledž. Arhitekt Reinhold Guleke projekti järgi 1904 valminud hoone oli oma algselt otstarbalt esimene omataoline Tartus ja üldse Eestis, arhiiviks sai 1920tel. Praegu selliseid päris mitu nii Tartus kui mujal Eestis. Mis oli selle maja algne otstarve?

44. ETISE andmetel on tema teaduslikud huvid: *Liigirikkuse kujunemine ja püsimine taimekooslustes. Koosluste kao ja killustumise mõju liigirikkusele ja liigilisele koosseisule. Geneetiline mitmekesisus killustunud maastikes. Ökosüsteemide taastamine ja elurikkuse kaitse tõhustamine.* Lisaks on ta mitmete teadus- ja keskkonnaorganisatsioonide liige (nt Ökoloogilise Taastamise Ühingu Euroopa sektsiooni juhatuse liige, Eestimaa Looduse fondi nõukogu liige, Pärandkoosluste Kaitse Ühingu juhatuse liige, ajakirja *Journal of Vegetation Science* toimetuskolleegiumi liige) ning võtab ka meedias keskkonnateemadel agarasti sõna (Teadusajakirjanduse sõbra auhind, 2018). Kes on see TÜ ökoloogia ja maateaduste instituudi botaanika vanemteadur (sünd 1979)?

45. Mis nime all koostab legendaarne punkar Villu Tamme (Eesti parimaid?) ristsõnu? NB! Küsin koostaja nii ees- kui perekonnanime.

46. Kuigi nähtust ennast ja selle tagajärgi kirjeldati juba antiikajal, pidas seda esimesena haiguseks rootslane Magnus Huss 1849 ning 1852 avaldas ta sel teemal põhjapaneva monograafia. Hilisemad uuringud ja publikatsioonid (sh E. Kraepelin, S. Korsakov) kinnitasid ja arendasid Hussi mõtet, kuid WHO kandis selle haiguste registrisse alles 1952. Mida kirjeldas Magnus Huss esimesena kui haigust? See tõi üpris aktuaalne ka Eestis.

47. Kes tartlastest on viimase 10 aasta jooksul tulnud 2 korda olümpiaalal maailmameistriks? Juhtus see aastail 2013 ja 2017 ning mõlemal aastal valiti ta ka Eesti parimaks sportlaseks.

48. *Tüdruk linnuga* (1987) TÜ botaanikaaias (pildil paremal), *Kahe Wilde kuju* (1999) Vallikraavi tn, Johan Skytte monument Toomemäel (2007), *Eesti muusikule* (2009) Vanemuise juures. Kes on need kujud Tartu avalikku ruumi teinud? Võite ka eesnime vastata.

49. Tänavu valiti juba 14. korda eestlaste lemmikõuna. Kui varasematel aastatel on meeliseks peetud *Liivi kuldrenetti*, siis viimasel kolmel aastal on võitnud üks teine õunasort. Mis õunasort on eestlaste viimaste aastate lemmik? Valge, tiheda, magushapu viljalihaga sordi on Pollis aretanud Kalju Kask, sordinimestikus on see aastast 2007. P.S. Küsida võib ka – ütle üks ilus tüdrukulapse nimi.

50. Kuulete üht kaunimat klaveripala, mis eales loodud - *Liebstraum/Armuunelmad*. Kes on helilooja? Ta oli ka ise oma aja väljapaistvamaid pianiste ja 1842 esines ka Tartu ülikooli aulas. Kahjuks tema esitustest pole salvestisi, praegu mängib Lang Lang.

VASTUSED

1. Riia.
2. Peetrusele ja Paulusele, Tartu kaitsepühakutele.
3. Ado Vabbe. *Seine'i jõgi*, 1924. *Arlekiin*, 1924. *Kohvikus*, 1918.
4. *Klaaspärlimäng/Glasperlenspiel* (Hermann Hesse romaani järgi).
5. Rogosi mõis Ruusmäe külas.
6. *Olympic Lyonnais*.
7. Karupoeg Puhh (Winnie-the-Pooh) ja Christopher Robin.
8. Vidzeme ja Latgale.
9. *Charité* (– *Universitätsmedizin Berlin*).
10. Ella Fitzgerald, Antonio Carlos Jobim (plaat - *Ella Abraça Jobim*).
11. Tanel Toom.
12. Juhatas rootslased (enne Pühajõe lahingut) venelaste selja taha.
13. Vallikraavi.
14. Sakslased, rootslased, soomlased (eestlased), poolakad.
15. Lembe Lokk.
16. Kasiino.
17. Ivan Mazepa.
18. Johan Huizinga (1872 – 1945)
19. Jõesatted, lammimuld.
20. Karjase/karjuse pirukas (*Shepherd's pie*).
21. SELLi mängud.
22. Ene Mihkelson.
23. Turusilla tuulelipp *Lennuk*.
24. Mikkel. Kunstikoguja Johannes Mikkel, keraamik-galerist Maanus Mikkel.
25. *Kiiora*.

26. Kazimir Malevitš (Kazimierz Malewicz).
27. Peaingel Miikael.
28. Bukoviina (Міхаїл Архістратыг).
29. Montserrat.
30. Elulõng.
31. Katõni veresaun, laiemalt poolakate hävitamine sovettide poolt.
32. Portugal ja Hispaania.
33. Jahipistrike kasvatajad ja hooldajad.
34. Värbkakk.
35. *Midsomeri mõrvad/Midsomer murders*.
36. *Soorebane*.
37. Vikerkaar.
38. Paul Bocuse (konkurss *Bocuse d'Or*).
39. *Tšehhov*.
40. *Peoleo* (Henno Käo, Taivo Linna, Eino Mäelt, Lauri Nebel).
41. Jaan Kirsipuu.
42. Raimu Hanson, Väinu Rozental.
43. Ülikooli ühiselamu.
44. Aveliina Helm.
45. Adolf Mardikas.
46. (Krooniline) alkoholism. (Hussi teos *Alcoholismus chronicus*)
47. Julia Beljajeva.
48. Tiiu Kirsipuu.
49. Krista.
50. Ferenc Liszt.

*Täna tähelepanu
ja mõistva suhtumise eest.*